

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 3 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

За границею:

на цілий рік . . . 20 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків
Поодинокое число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділь і руских свят о год. 6-й пополудні.

Редакция, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 5 ул. Ліндого. — Експедиція місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попередне застережене. — Рекламці неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні праймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Дашкевич про козаків.

На археологічному з'їзді в Києві читав проф. Дашкевич реферат про козаків, в яким заявив, що Поляки двічі скрутили самі на себе нагайку: раз, коли покликали Хрестоносців, раз знов, коли помогли козацтву порости у піря.

Ось що читав він про початки козаччини:

Воєвниче козацке братство появило ся перший раз на карті історії в 1476. р., бо тоді напало воно на Молдавію. Тож сеся дата є загально признаним початком козаччини. Але він винайшов у монастирських та замкових хроніках вчасніші сліди істнованя козацтва. Після його теорії повстало воно з утікачів, «уоружених слуг», яких тримали польські пани на пограничних своїх замках. Після хронік одинокою задачію сих слуг було ходити на війну, тож були се жовнірські відділи, тримані розуміють ся у великій карности. Утікачів було дуже багато і вони ховали ся у дніпрових комишах та жили із ловлі риб та по части також з розбишцтва. Мусіли вони лучити ся у ватаги, які не мали ніякої організації ані суспільної, ані військової.

Вже у XV. віці є по хроніках звістки про такі ватаги, без ніякої організації. Лише польська шляхта, що постарала ся зі своєю суспільністю, яку мусіла покинути, а ще більше та шляхта неспокоїного духа, що хотіла гуляти, заспокоїти свою амбіцію або мечь, почала громадити коло себе над Дніпром сих утікачів взяла їх у військові карби та протхнула лицарським духом. Лянцкоронський та Дашкевич — два могучі польські паничі — вже зібрали собі справжнє військо. Вони положили підвалини під пізнійше козацтво. Дмитро Вишневецький (Байда) заложив огнище запорозької Січи, відтак Самійло Зборовський докінчив тої організації. Дуже часто сесі ко-

занкі ватажки коли наброїли у Польщі та збогатили ся рабунками, вертали ся назад до краю та поселяли ся у ньому яко земляни. Їхні місця в Козаччині займали иньші, такі самі як вони та підносили все значіне брацтва. Сесе брацтво не було іще тоді ворогом Польщі. Не зродила ся у у ньому гадка, що воно може стати колись таким ворогом, але вже була підстава, на якій така гадка могла виринути. І так в 1594. р. приїхав до Малої Хортиці на запорозьку Січ посол німецького цесаря Рудольфа II. лицар Ерик Ляссота von Стебльо. По його нарадах з кошовими достойниками проявляють ся у козацтві ідея політичної самостійности та відрубности. Від тої хвилі над Дніпром росте раз-у-раз сила, що перетворила би ся з часом в те, чим були колись хрестоносці, коли би Петро I. в 1709. р. не зруйнував Січи військами генерала Яковлева та полковника Галагана.

З політичного поля.

Бр. Хлюмецкого, як звісно нашим читачам із вчерашніх телеграм, покликав цесар до Ішлю. При повороті з відтам затримав ся бар. Хлюмецкий у Авсе та параджував ся з кількома політичними приятелями. Сеся обставина дала причину до ріжних здогадів. N. fr. Presse каже, що покликане Хлюмецкого свідчить про те, що дні кабінету гр. Туна є вже почислені і що може гр. Тун не стане вже перед парламентом. »Politik« пише: Коли лише Хлюмецкий з'явить ся на політичнім круговиді, все має та обставина велику вагу. Тепер покликане його до Ішлю має тим більше значіне, що Хлюмецкий є провідником вірно-конституційної більшої посілости та конституційної партії Палати панів. Сеся подія набирає тепер еще більшого значія по тій причині, що цесар приїде до Чехії і що внутрішні справи з нагоди недалекого скликаня парламенту стають знова на дневний порядку.

Може бути, що загал дізнасть ся небаром про наслідки та цілі подорожи Хлюмецкого до Ішлю. »Pester Lloyd« пише: Покликане Хлюмецкого дало причину до найрозличнійших погососок. Говорено вже навіть про міністерияльну кризу. Все се є однак пустою балачкою. Треба наперед знати, що Тун знав заздалегідь про намір покликания Хлюмецкого до Ішлю і правительство не було також сим здивоване. Йде тут головно про те, аби винайти дорогу яка вела би до полагодження двох народностей. Посередно йде тут також про справу вибору делегацій. В кождім разі покликане бр. Хлюмецкого свідчить, про те, що міродатні круги хочуть вкінці погодити обі народности, та що вісти про зміну конституції є цілком безпідставні.

Словенський »Narod« замістив допись з Відня, що правительство є у великім клопоті по причині неминучої обструкції, бо-ж се річ певна, що так Мадяри як і гр. Голуховский, стоять при легальнім переведеню тих виборів. Правительству лишаются ся лише дві дороги: або зміна конституції, або вдоволене Німців. Правительство, здасть ся, на щось уже рішило ся та мабуть звесе ясківі розпорядження, аби утихомирити обструкцію. В тій цілі має також міністер фінансів Кайцль поїхати до Праги, але вже тепер можна передвидіти, що йому не поведеть ся ніщо путнього вдіяти.

В переїзді на маневри приїхав цесар вчора пополудні до Праги, де його повитали намісник, бурмістр та иньші достойники. При в'їзді поїзду на дворець загреміли сильні привіти Slava. Перед удекорованим двірцем уставила ся міська репрезентация, делегації сусідних громад та иньші депутації. Бурмістр др. Подліпний проголосив бесіду, у якій прославив вірність мешканців Праги, що стояли все вірно при пануючім столі; бесідник просив цесаря, аби в будучім довше затримав ся у Празі та своїми відвідинами дав немов почин до ліпших часів для цілого королівства. Цесар відповів наперед почески, що приймає радо заяву вірности та враз і докази лояльних почувань для династії. Від-

Омелько Цуциня.

Оповідане

Олександра Катренка.

(1897 р.).

(Далі).

— Як жеж це зробити?

— Проте не твоє діло вже піклувати ся коли я кажу то і знаю, як те зробити. Твоє діло тільки сказати, чи згоджуєш ся, щоб тобі три а меві дві, та й сілкісь.

— Та як же, та як же не згодити ся? Дуже, ще й дуже згожую ся! Роби, роби добродію як знаєш, аби гаразд було.

— Буде гаразд!

І справді таке діло робило ся більше ніж гаразд маштакам Омелькою. І купець був радим, Омелька добродієм своїм був він лічив й Омелько все вимовлене собі цілком без омани одержував. Дякували вони дружка дружці, а Омелько ще й бажав, просоголашав навіть кушця, як найшвидче погоріти ще.

Оце було обернеть ся який господар до спілки, до відділу єї містового, щоб дім свій туди застражувать й Омелько йде его цінувати. Приїде він було, гляне, погляне, зірне туди-сюди, покрутить головою, та і скаже, як коли, коли годить ся на его око то сказати:

— А плохенький у вас дом ваш, зовсім невірненький. Старий аж дуже, вохкий до того здасть ся не помалу, ач плями які по стінках! Такий дом як би мав я, то тільки і всього, що спалив би его, а тоді би на місце его який новий збудував би.

Скаже от так, та і піде собі, іноді завдавши словами своїми велику завдачу господарстві тому.

Як що господар трапить ся тямливим і відразу Омелькову натякачу »на догад буряків«, як слід втямить і сьміливо обернеть ся було до Омелька за порадою, то і діло в кишені і край. Як же ні. Як що інчий не втямить було, або не смілковий такий вже вдасть ся, то Омелько ще раз і ще раз вже було виразнійше наведе такого на стежку і коли тай его не прожене, то доведе і до краю те діло. Було умовить такого, улащити, як чорт той вже він неодмінно було спокусить кожду людину мало-мало грошелюбну, та до злих дій не дуже то сувору. А хіба не більшість, не велика більшість таких людей на світі? Поле Омелькової праці дуже широке було...

— За скільки же мій дім застрахувати, щоб праця не даремна-б, але як слід вартівною би була?

— А за скільки? За стільке хоч, за скіль-

ке твоя душа бажает, за стільке і запишем. Це діло цілком в наших руках. Скільке він на ваш наклад коштує у вас?

— 15 тисячів рублів.

Такий господар, звичайно однаково, як який і крамар от то, де на кілька тисячів певно вже збрехав, прибільшив й Омелько те добре знає, але він ему на те:

— Добре! А ми его до страхівні у 25 зазначимо. Вам, як погорить він, двадцять і міні пять. Згода?

І господар з радістю згожуєть ся. Перегородим дим горить, на місце его не в порівнянню крацій здобуваєть ся, а Омелько не аби які грошики у кишеню ховає, та й ховає, коли не від того то від другого.

Також саме і крам купецкий Омелько цінувач і застраховував. Купці тоті, добре вже знаючи його, сьміливо обертали ся, до його. Всі ті з них до яких лихо купецьке ось, ось очевидячки наближало ся, перед очима яких поставало неодмінно рішати ся через борги великі всього, аж пливом пливли до Омелька й уклонили ся йому, просячи запомоги, вирятунку.

Й Омелько милосердний ніколи було такому не відмовить навпаки, ні, таким він по всяк час добродійствував з великою хіттю. Таких він вирятувати дуже любив, звичайно ось як

так по німецьки заявив цісар, що добро королівської столиці лежить йому дуже на серці та побажав місту Празі, аби користало ся все спокійним розвоєм.

По причині декорацій на привіт цісаря нарікають «Narodni Listy», що дирекція чеських північних залізниць казала на усіх станціях повивішувати виключно чорножовті прапори та поминула цілком біло-червоні. Сей дневник пише, що д. Скарда, президент егзекутивного комітету молодіжеского клубу зажадає від намісника пояснення. Та за те всі доми у Празі, що стоять під управою міста, удекоровано біло-червоними прапорами. Тема на їх ані одного чорно-жовтого. Треба також зазначити, що тепер перший раз привітано цісаря виключно по чеськи. Досі усі такі бесіди проголошувано у обох мовах: у чеській та німецькій.

Процес Драйфуса.

Суд воєнний в Реннах займає ся через кілька засідань виключно справою бордеро. Яко свідки ставали самі майже знатоки письма. В вівторок отримали не лише оборонці але також члени трибуналу листи з грозьбами. Дятого президент трибуналу зарядив далеко-сягаючі средства осторожности. При дверях перешуквано кишені всієї преслухуючої ся процесови публіки, щоби часом не дістала ся до салі яка підозріла особа. На початку засідання зізнавав полковник Кордієр. Говорив він в який спосіб повстало тайне доossier. В хвили арештованія Драйфуса не було жадного документу, щоби доводив вину Драйфуса. Дятого приступлено до зложенія тайного доossier. Повитягнув з архіву, старі, від давна вже лежачі документи, склеєно їх разом і в сей спосіб повстало доossier.

Першим таким документом була картка з написею «Cette canaille de D.» о котрій маю глибоке переконанє, що вже є дуже стара. Говорив о тім покійному Сандгероу і радив я ему, щоби принаймі не покликуював ся на сей документ, бо то аж сьмішне. Однак уваги мої не придали ся до нічого. Мимо того, що картку витягнуто зі старого акту, долучено єї до тайного доossier і тим способом отримано один дуже важний доказ вини Драйфуса. В хвили арештованія, сумнівав ся еще все о вині Драйфуса, однак коли видано одноголосний вирок, совість моя трохи успокоїла ся. Пізнійше, коли бачив я як обходжено ся з Пікартом, прийшов я до пересвідчення, що Драйфус невинний.

По нїм зізнав еще бувший міністер війни Фрайсінет, що перечив будь то би висказав ся був коли, що на справу Драйфуса видала Англія і Німці 35 мільонів.

На вчерашній розправі переслухвано зна-

токів письма. Всі вони майже зізнавали на користь Драйфуса доводячи, що бордеро походить з руки Естергазо. Систем Бертільона назвали передпотоповим, таким, що міг повстати в голові хіба лише такого знатока письма як Бертільон. Цікава річ, що як раз найбільші поваги сего фаху, доводили, що бордеро написав Естергази. Що могло пасти підозріне на Драйфуса, то хіба дятого, що его письмо є в дечім подібне до письма Естергазо, однак коли ближше порівнати листи Естергазо з бордеро, то можна о сїм відразу переконатися, хто був его автором.

На переслуханю сих свідків відложено розправу аж до нині.

Кілька слів про рускі кольонії в Канаді.

(Далі).

По при тім був бим ще забув сказати про одно. Річ така: Один жидок маломісточковий, з під Львова, Грубер, котрого там може і его братя мишигени називали, прибув два літа назад до Канади, ну, і шукає житя. Став мріти о галицькім житю, то є поробити осади на взір галицьких, от так, аби 10 гоїв, а оден жид. Шукав ріжних місць, так годі було здурити гоїв, аж ось народа велика сила прибула до Сифтон, а наколи нарід еще не поселений, то-ж наш Грубер наче з неба спав для брата Івана. — «Цего хцеє, я заложу кольонії хлопски-жидовски, будєе добже» — почули наші бідаки, тай стали потакувати. Пішов-же наш «ребе» до Вінніпегозис, купив фарму і стає продавати лоти для наших, тай братей Мошкових. Пояснює їм так: «Заложимо місто, а кождий фарму возьме на боці». Наш бідак, не знаючи відносин краєвих, може пристати і от сейчас з душею і тілом віддав себе брату пейсатому, а що з того може вийти, не трудно відгадати.

Дістав я лист від одного з наших поселенців, чи би то добре було входити з жидом Грубером в інтерес на Вінніпегозис (последна станція желізничі Давфин). Я, розумів ся, поручив горячо таку справу всім з тим застереженєм, що если хочуть стати рабами, то прокляті будуть, що дітий своїх в чорну неволю на вільній землі продають. Страшно подумати, аби нарід котрий так зістав знищений від жидів в Галичині, був так темний, так необрахований та повірив лестним словам іскузителя-дівола. А оно, братя, до того іде, отже нехай буде се наука наша, що в жадні зносини ми не повинні входити з тими, котрі нас так страшно знищили; тисячі а тисячі пішло через них в зебри, а кілька діток немовлят згинуло під плотом лишени опіки родичів, котрі або перед часом зги-

нули, або розпіячились тай лишили немовлят? Подивіть ся, братя, а розкриє ся така огида, що сердце крає ся на самий спомин! Жаден нарід не досвідчив того, що ми бідні Русини від жидів. Я лише добавлю свое нещастє, а пізнаєте, що то за нарід, якими способами доходить до мастку.

Мій батько в 31. році житя, хлоп як дуб, одной суботи ішов з города до дому по прижида сусіда. В тім другий сусід, котрий любив напиватись, закликав его до жида, аби ему купив за пару центів горівки. Тато з дороги сказав жидови дати горівки, но жид, злий дух, сказав до батька: проше до хати на хвильку і вїє з другої хати чарку руму яко почесне для сусіда. Батько випив, вийшов, прийшов до дому, ну, і за годину нестало его. Протяг ся і став не живий. Масток блищав ся, то-ж конечно треба було їм зглядити чоловіка ошадного, аби загарбати. Ну і свого доконали. Нас лишилось трех малих хлопців (мені 3 роки). Прийшов другий тато, тай пускав масток так, що нам лише гола земля лишилась.

От, братя, як нарід наш виходить з любими братами пейсатими, а ми би тут на вільній землі давали себе в шпони чорним крукам? В сто раз гірші шпони імуть еще, хто лише дасть ся, як в старім краю. Памятайте!

В Мінїтобі наш варід з початку найлучше вийшов, дуже скоро запоміг ся бідний так, що не заходить жадна обава якого недостатку в зимі, хіба би хто не хотів робити. Тільки про Манїтобу.

Друга провінція, де наші осідають, є: Assiniboia, в скороченю Assa. Серединою сеї провінції іде желізна дорога С. Р. Р., на котрій поселились давнійше ріжні народности крім наших. В північній часті веде желізна дорога з Манїтоби до міста Yorkton (Y, читай J.) в Assa. На кінци сеї дороги поселились наші в трох віддільних місцях. Земля тут не согірша, місце добре для худоби, для хліба, хіба що часами з тим не вигідно, що мороз убиває. Дальше осади єї від Вінніпегу до 300 миль віддалені, то-ж не так легко заробок найти, але треба поселенцям іти до Манїтоби. Але з часом, як наші троха розжиють ся, буде і тут добре і є багато місця для поселеня. Тут живе наших до 3000, борють ся з бідю ново-прибувші, а старші, прийшовши до худоби, стають розживатись. Сего року прийшла ту спора порція поселенців і межі своїми поселились.

В третій провінції Saskatchewan є наша осада, котра зве ся Fish Creek, куда іде ся на станцію Rosthern. Ся осада віддалена 560 миль від Вінніпегу, дуже далеко від ринку торгового, так, що місце дуже не догідне для бідного чоловіка, та ба, як раз між ними, котрих ту по-

забуваючи і себе. Впродовж того часу праці от такої Омелькової пожою у місті розвилось стільке, що лихо! Коли не кождого тижня було, то по двічі на тиждень, то гляди або який крамар, або господар горять, та й горять собі. Але такі часті випадки мало кого дивували, особливої уваги на себе нічиєї не звертали, бож таке велике місто, то воно аж зовсім звичайно навіть, щоб не то що, щоб хоч кождого дни де небудь пожежа та була-б. Чи хтож не звернув і на те ніякої уваги і не здивував ся ніхто, коли наш Омелько Цудиня на одній з головних юлиць міста купив собі дим тисячів за тридцять рублів. На воротах того диму він прибав коштовну дощичку, на якій за шклом, за для свідому всіх і кождого було надруковано! «Дим Омеляна Івановича Цуцкова».

От таким то, ось яким став наш крейдянській Омелько Цудиня! От таким то зробив ся той панський підлиза, який з клучочком за плечима два десятки років тому вийшов от то з Крейдянки!

IX.

Старі знайомі.

Саме в час найбільшого розвою свого грошового Омелько ненароком, негадаю стрів ся з старим, старим знайомим своїм. Давно вже Омелько про його забув був зовсім, так що не то що не згадував ніколи, чи є він живий і де повертаєть ся, але чи й був він на світі коли. Взагалі Омелько, упиваючи ся сьогочасним своїм бутєм, намагав ся що мочи забути про все своє,

неприємне задля його, минуле. Коли ему силоміць іноді залазили у голову згадки про його дитинячі і парубочі роки, про Крейдянку, він ту-ж мать відгонив їх від себе. Іноді то приєнить ся йому було дещо з того минулого й Омелько хмурим, похмурим тоді прокинець ся, сердячи ся хто його знає і на кого за те, що йому воно от така гидота верзеть ся не знать задля чого.

Було це зимою. Омелько у хутрі своїому коштовному поважно посував ся по вулиці. Погляд його провизуватий і гострий по звичаю так і бігав усюди по боках, так і стежив кождого зустрічного, так і зазиравав по всіх усюдах. Ненароком, несамохить, без волі навіть самого Омелька, той погляд його чомусь пильно спинив ся на змученому, зблідлому, аж висмоктаному, зовсім, хоч на чіє око, хорому панкові, який помаленьку, нога за ногою, похнюпивши ся йшов Омелькові на зустріч. Панок той був одягненим убого, а через те і неохайно. На старому, полинялому картузові його була приліплена кокарда. Вид того панка здав ся Омелькові буцім то знайомим. Омелькові здало ся, що він буцім то, колись то бачив десь його, але де саме він не міг собі відразу пригадати. Омелько чомусь спинив ся і загородив собою дорогу тому. Про те Омелькові спиняти ся зовсім і не бажало ся. Він не знав і сам задля чого він те зробив. Проти волі його якась побічна міць примусила його до того. На яку мить спинив ся і той. Постали таким робом вони один перед одним і подивили ся дружка

на дружку здивовано, як той, так і той очима питали ся навіть один у другого:

— Хто ти такий і чого тобі треба від мене?

Кождому з них аж ось як хотіло ся швидко поминути один одного, миттю розійти ся по боках тих куди кому з них треба було і не дивлячи ся на те бажанє вони все таки один перед одним стояли і як той, так і другий один одного пригадували. Омелько первий признав, догадав ся хто був той. Те пригаданє у голові блискавкою йому промелькнуло і він миттю подавав собі:

— Чи признавати ся, чи чіпати його, чи краще хай йому? Еге, краще хай йому, бо на що він мені здав ся?

Той же ніяким робом ніяк не міг втямити хто це такий стояв перед ним. Та й куди-ж було йому й тее! Сказати Омелько хоч і не підріс ростом нескільки, таким же малим він залишив ся, яким був і у Крейдянці. але розріс ся-ж він і в ширі і в попереку аж на вдвовижу. Парубійко наймит Омелько зробив ся зараз мордатим, червонописким, волатим, товстим і пузатим паном. Давненько вже, ще за писарства того, встиг у його вирости був і тлукак чималий, якого він носив повагом поперед себе, наче нагороду яку.

— Нехай йому!

Й Омелько ще мить і мав намір вже звернути на бік, щоб дати тому дорогу, та й знов спинив ся.

(Далі буде).

над 1.000, найде ся багато бідних. Наш чоловік, осівшись, сейчас пише по своїх, не застаналяючись як і що, то-ж нераз затыгне в свѣт чоловіка, котрий не в силі далеко пускатись. Після моєї гадки не належало би сюди приїжджати бідним, хіба аж тоді, коли запоможуть ся осівши.

Четверта провінція Альберта, з головним містом Едмонтон, коло котрого наші поселились від кілька миль до 60 на північний всхід. Ся провінція є найлучшою на цілу Канаду. Ту осіло наших до нині 6.000. Земля дуже добра, а що найголовнїше, більше горбовата, як в других провінціях. Лише одно є тут некористне, що часто лучаєсь мороз, але зваживши, що Канада ціла не є вільна від морозів, так нічо дивного, що і там суть. Нарід наш, прийшовши до своїх, сейчас вишукує фарми і поселяєсь. Старші фармери вже доробились так, що свій хлїб мають. Але роботи тут теж не много, так, що треба далеко іти, щоб найти роботу. В Канаді як в цілій Америці водить ся, всі желїзницї суть в руках спекулянтів, в тїм один блуд, що ряд їх немає лише приватні властителї, то-ж роблять, що хотять. До року 1899 водилось в Канаді так, що куда хотїв-сь іти оглядати землю компанія желїзнична везла даром, описля перевозила даром на поселене. А коли наших прибуло багато, від нового року зажадали заплати, так, що кождий мусить бути приготований заплатити до 15 доларів за дорослу особу до Едмонтон, а до Ростера до 10 доларів.

Отже хто хоче пускатись з краю, мусить добре застановитись. Перше, не буде за дурно везтись по Канаді, а по друге, не оседе близько свого, бо другі сіли і що часами мусить купити землю. Моя гадка була би, що людям, котрі не мають знакомих, не треба пускатись до Канади, але працювати ошадно в краю. Чоловік котрий має родину тут, а она ему пише, що має місце, нехай приїздить. Альберта має багато землі до роздана, рівно-ж і Саскачеван, але се далекі сторони і багато коштує дістатись тудя.

Если хто з старого краю хоче певної інформації, нехай впрост напише до Immigration Office, Winnipeg, Canada.

Оно би було дуже добре, як би тепер на пору лїт устала еміграція, щоб мож побачити як будуть наші господарити.

(Конець буде)

НОВИНКИ.

— **Віцеконзуль російский у Львові** Карасов іменованій віцеконзулем в Нью Йорку, а его місце займе дотеперішній віцеконзуль російский в Королівці Білозерській.

— **Замах на митрополита.** Відомий замах на буковинського митрополита Чуперковича скінчить ся розправою в карнім суді. Румунські академики — як ми вже в своїм часі доносили — напали 17. цвітня на желїзничім двірці на митрополита, що їхав на аудієнцію до цїсаря. В хвили, коли митрополит висїдав з карети на двірці, кинули ся на него академики з криком: «регеат». Коли один з них, Служанський слухач прав, хотїв ударити митрополита палицею по голові — дістав від дочки его, п. Коссович в лице, за що він ударив єї палицею по руді. В тій хвили Служанського арештовано, а решта демонстрантів утікла. Митрополит з дочкою відїхав зараз до Відня, а того самого дня надано телеграм до Відня. В нїм доносили академики, що замах скінчив ся на нічїм, належить отже в Відні справити ему «приняте». Телеграм був в угорській мові. На щастє один урядник умів по угорски, повідомив отже зараз поліцію, а адресатови доручено телеграм вже по приїзді митрополита до Відня. Так отже і сей заговор скінчив ся на нічїм.

— **Самоубийство з нужди.** Вчора по полудня кинув ся під колеса поспішного поїзду, їдучого з Підволочиск до Львова 28-літній Айзіг Ратнер, приватний учитель, з укївченою гімназією, родом з під Станїславова. Покійник, калїка, без лівої руки, удержував ся з лекцій, даваних в жидівських домах. Такі лекції платять ся як найгірше. Безгранична нужда є причиною самоубийства. Машинїст задержав вправді поїзд, але вже було за пізно. Смерть наступила на місци. Найдено при нїм кілька записок на цигаретових паперцях.

— **В голосній справі запису Чернека для соціалїстів** відбула ся оводї в Кракові апеляційна розправа в кравім суді висїм о уневажнене завіщання Яна Чернека. Позовники опирали свій відклик на тїм, що Чернек мав намір установити фундацію, а через хибне поучене правних

дорадників записав свій маєток чотиром провідникам соціально-демократичної партії, а се потягає за собою неважність завіщання з причини сущної похибки. Трибунал по нараді не прихилив ся до внесеня позовників і затвердив вирок першої інстанції та й признав соціалїстам кошти.

— **Цїсар Франц-Йосиф о Драйфусі.** N. fr. Presse доносить з жерел нібито цілком автентичних, що цїсар Франц-Йосиф в присутности знатних членів тамошньої дипломатії висказав вже нераз своє переконанє о невинности Драйфуса.

— **Королева Вікторія а школа.** Одна часопись англїйска доносить, що королева Вікторія просила, чтобы з нагоди 80-ої річниці єї уродин продовжено ученикам з Eton College о один тиждень вакації. Заряд школи відмовив бажаню королевої, а се єї угнївало, бо в тій школі учать ся два єї внуки. Мимо того она сказала: «Я могла би приказати, але коли не сповняють того, о що прошу, не хочу приказувати!»

— **Король Гумберт а Драйфус.** Італїйські дневники доносять, що король Гумберт запитував ся вже нераз, чи не дало би ся вже раз щось рішучого зробити в Римі на користь Драйфуса. Однак дістав відповідь, що ані єнеральний штаб ані атташе Папїцарді не мають ориґіналів згаданих в бордеро документів. Сї ориґінали мають знаходити ся в Берліні. Король Гумберт мав сказати, що опублікованє сих документів було би красним ділом не лише зі становища гуманїтарного, але також зі становища політичного.

— **Божевільність на основі справи Драйфуса.** Панї Лявет в Ліонї знайшла на мості чорну, скїрану торбу, в котрій був свисток паперу з написами: «Ляборі — Базиля». Не довідають ся нічого. — Драйфус невинний — добровільне самоубийство — росказ виконаний. — Рїч певна, що ся картка то якась містифікація, походить від божевільного на тлі єї ави Драйфуса, що їх тепер в Франції множить ся чим раз більше.

— **Професор і уличник.** Один славний шкоцкій учений, знаний в цілїм місті з свого довгого, білого волося, вертав до хати пізним вечером з далекого проходу. Черевики мав дуже опорошені а якийсь хлопчина, що чистив чоботи на улиці запитав: Пане, чи вичистити черевики? Професор глянув на него і подумав собі, що це не бачив так замазаної твари. Дякую тобі, хлопче — відповів своїм способом — я зараз приїду до хати, але як умієш собі лице, то дістанеш 6 крейцарів. «Добре», відповів хлопчина, побіг до криниці і умив собі лице. Потім прибіг і мокру руку витягнув по гроші. В тій хвили глянув на довге волося професора, не взяв гроший але сказав: «Задержіть пане гроші і дайте собі за них обтяти свою довгу гриву».

Переписка редакції.

П. К-ий. Для буденної роботи треба мати до ходу добрі ноги; але дуже се гарно, як хто уміє і добре затанцювати. Однак чтобы танцювати по улиці, ходячи за орудками... Таке з Вашою дописею. Пішла до коша.

Петро Гіркий. Прочитайте собі передне слово до «Зівялого листя» Івана Франка. Шан. автор «Зівялого листя» наводить слова Гетого: Sei Muth und folge mir nicht ein, і тим самим надїв ся що читачі застосують ся до його бажаня. З вами однак склало ся інакше. Ви здаєть ся перенїли ся так зівялим листем, що й годї вам відчепити ся від його. Все у ваших поезиях хорі, нещасливі, самоубийці. Правда, що й таке мусить лучати ся, але вибирати виключно такі мотиви — се чисто нерозум. Таж свѣт такий гарний, тільки у ньому житя (хоч і не все солодкого) — чи не ліпше вам брати теми зі свого окруженя, а не з наболїлої душі залюбленого молодця? Вони виходили би інтересні для загалу і мали би стійність.

Пишеть ся: я мїю ся, а нї: я єя мїю! На се уважайте, бо се годї справити у віршах.

Телеграми.

Білгород, 31. серпня. Процєс о заговор на Міляна відрочено на 4 дни длятого, що мають скінчити трибуну для дневникарів.

Прага, 31. серпня. До Slovenskoho Naroda телеграфують з Відня, що німецка обструкція хоче унеможливити вибори спільних делегацій. Так Угри як і гр. Голуховский не згодили би ся на вибір в иньшій як парламентарній дорозі. Правительство носить ся з гадкою знести язикові розпорядженя чтобы зискати Німців. В тій цілі виїхав Кайцль до Праги.

Білгород, 31. серпня. Ходять поголоски, що правительство зависить конституцію в Сербії, запроваджені будуть війскові правліня.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

ГАРАСЬКО, або талан і в неволі.

Повість в стихах
Михайла Макаровского.

Вісти про неволю.

(Далі.)

VII.

Тут сам сердешний сліз не стер,
А там отець і дїд і мати,
Нї їсти не взялись, нї спати,
Як слух зайшов, що він умер;
Питались взяких знахурок,
Так зрадницї в замет брехали,
І тільки боки напихали,
Та заливались од чарок.
Всі-ж чумаки товкли в одно,
Що парень з Греком в путь пустив ся,
Одначе в морі утопив ся,
Як буря зплющила судно!
То сим і стали віри нять,
Дали на дзвони і на павахиду
Петрівському Отцю Давиду,
І не скупились поминать.
Та через год, не то за два,
В селі бачили Гарасима.
І тільки у Дика Зосима
Не вмовкли про його слова.
Бо сей його на путь навів,
Читати вивчив і писати,
І псалми, хоть які, сьпівати,
Любив же як синка й жалів.
Та батько спомина і дїд,
Як до роботи приступають,
Молотять, косять, тік змітають,
І ставлять по йому обїд.

VIII.

А добра матінка що-дня
Не раз, не другий ізгадає,
Як і на днищечко сїдає,
Як топить і дїжу вчinya.
В неділю з ладанцем вона
І з свїчкою до церкви ходить,
На часточку що-раз находить,
Старцїв без ласки не мина.
Вернувшись відтіля, мовчить,
То стогне, тужить, в груди бєть ся,
За діло не-хотя береть ся,
Або смутуючи квилить:
«Гарасю! соловейку мій!
Як жив, озвись до мене, сину!
Утїш мене хоть на часину,
Поклон дай матері твоїй.
Коли-ж і смерти не минує,
Коли одинчика не буде,
Коли, як кажуть добрі люди,
Ти справді з Греком утонув;
То той пісок, що закрива
Тебе від сонечка в пучині,
Хай вирне і мені в кручині
Од тебе передастє слова, —
Хай скаже, як ти утопивсь:
Чи мав хто рученьку подати,
Щоб витягти, одратувати,
Або на сход душі моливсь?
Як справді, синку, се було,
І сам на смерть ти охрестив ся;
То даром, що не причастив ся:
Не прийме Спас того за зло.»
Базікала що серце їй
З жалю і горя толковало,
Но як то з тим не натякало:
«Не плач! ще жив одинчик твій».

IX.

Та се далека сторона,
До нас сподар Гарасько ближче;
Так подивім ся, що парнище
З кручини й нужди почина.
З слобзами теплими з очий
Спускав ся він із скель покволом,
І щоб розважить смуток сей,
Сопїлку здумав нарядить,
Зробив і як приняв ся грати,
Хлопота стали набігати,
І старики к йому ходить.
Один із сих, мабуть пєсьмак,
Сухий, кривий на праву ногу,
Казав: «Моли ся, хлопче, Богу;
То будеш вік веселий так.
Тут дуже добре чабанам,
За добичю вони не бродять,
І з війском так як ми не ходять,
А служать у скотини нам.
Єть тут пробув ти не годок,
Та ще не плентав ся в поході,
Нї якої не знав незгоди,
І діла не робив на срок.
Як хочеш, робиш і живеш,
І може стільки знаєш скуку,
Що сала не давали в руку,
Та браги і пїняка не нєш.
За те твій пан дає на харч
До схоти всяку лахомину,

Махан що лучший за свинину,
А за сұхар — мягкий колач;
Як тільки- приймеш наш закон,
По волі Бога і Могомета,
То будеш тямить Баязета,
І Русь забудеш так як сон:
Він гроший і худоби дасть,
Оженить, буде наділяти
І пить з тобою і гуляти
На не попустить і в напасть.

X.

Гарасько з разу догадавсь,
Що дід морочить із неправи,
І мов з запалу до забави,
Все грав, ні словом не озвавсь.
На се придумував пісні:
Бурляцькі, городські, чумацькі,
Циганські, військові, козацькі,
Весільні, тихі, голосні.
Програв Марусеньки мистюк,
Ой криче, Касі, на бік хлопці,
Лементаря, про Січ, Погонці,
Сопілки не пускавши з рук;
Не минував і Гарбуза,
А як почав Хор туни грати,
То стало личенько лияти,
І покотила ся сльоза.

(Далі буде.)

— 3 наукового Товариства ім. Шевченка. Наукова читальня при бібліотеці Товариства отворена що дня від год. 2—6 по полудни і в тім часі може кожний з неї користати. До дому впозичають ся книжки лише за кавцією. — Канцелярія Товариства отворена від год. 9—1 рано і від 3—6 по полудни. В неділі і свята льокаль Товариства зачинений. Адреса: Львів, ул. Чарнецького ч. 26.

Розклад поїздів залізничних обов'язуючий від 1-го мая 1899.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейского).

Поїзд		до Львова		Поїзд		зі Львова	
посп.	особ.			посп.	особ.		
приходить о годині				відходить о годині			
	6:10	з Чернівців (Іцкан, Галацу), Станиславова		6:20	до Лавочного (Мункача, Пешту) Борислава		
	6:50	з Брухович, від 7. мая до 10. вер. включно		6:15	до Підволочиск (Київа) Бродів дв. головний		
	7:10	з Зимної-води		6:30	» » дв. Підзамче		
	7:40	з Янова		6:30	до Іцкан (Галацу, Ясс, Букарешту) Сучави		
	7:55	з Лавочного (Пешту) Калуша, Стрия		8:45	до Кракова (Відня, Варшави), Стружа		
	7:44	з Тернополя, Бродів на дв. Підзамче		9:10	до Сколього, до Лавочного (1. лип. до 12. вер.)		
	8:05	» » на дв. головний		9:25	до Янова		
	8:15	з Сокаля, Рави рускої		9:35	до Підволочиск, Бродів, Гусятин дв. Підз.		
1:30	9:00	з Кракова, Відня, Варшави, Пешту ч. Пер.		9:53	» » дв. гол.		
	11:15	з Ярослава і Любачова		10:10	до Белзця, Рави рускої, Сокаля і Любачова		
1:50	11:55	з Іцкан, Чернівців і Станиславова		12:50	до Янова від 1. липня до 15. вересня вкл.		
	1:01	з Янова			тільки в неділі і свята		
	1:40	зі Сколього, Стрия, а з Лавочного тільки від 7. вер. до 15. пад. включно		2:15	до Брухович тільки від 1. липня до 10. вересня включно в неділі і свята		
	2:20	з Підволочиск (Київа) Бродів на дв. Підз.		9:45	до Іцкан (Ясс, Букарешту)		
	2:35	» » на дв. голов.		2:55	до Кракова (Відня) Хабівки ч. Ряшів		
	5:55	з Сокаля, Белзця і Любачова		3:05	до Стрия, Сколього від 1. мая до 30. вер.		
				3:15	до Янова від 1. мая до 30. вересня вкл.		
				3:20	до Зимної води тільки від 7. мая до 10. вер.		
				3:26	до Брухович		
				5:25	до Ярослава		
Ніч				Ніч			
	8:45	6:10 з Кракова (Відня) Самбора, Хирова		6:21	до Іцкан, Радовець, Кімполонга, Сучави		
		6:20 з Іцкан, Сучави		6:40	до Кракова (Відня) від 1. черв. до 15. вер.		
		з Янова від 1. до 31. мая і від 16. до 30. вересня щоденно, а від 1. червня до 15. вересня тільки в неділі і свята		6:50	до Янова від 1. чер. до 15. вер. т. в дні б.		
		7:58 з Брухович від 7. мая до 30. червня і від 16. серпня до 10. вересня вкл. щоденно		7:00	до Лавочного (Мункача, Пешту) Калуша		
		8:15 з Брухович від 7. мая до 30. червня і від 16. серпня до 10. вересня вкл. щоденно		7:10	до Сокаля і Рави рускої		
		8:14 з Брухович від 1. липня до 15. вересня щод.		7:20	до Тернополя дворець головний		
		9:21 з Янова тільки від 1. черв. до 15. вер. вкл.		7:42	» дворець Підзамче		
		9:55 з Кракова (Відня, Берліна), Сянока, Пешту		7:47	до Янова від 1. жовтня до 30. мая 1900		
12:30	10:10	з Чернівців, Іцкан (Букарешту), Сучави		8:35	» » 1. до 31. мая і 16. до 30. ж. щод.		
	10:08	з Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підз.		9:10	» » 1. чер. до 30. жов. в нед. і св.		
	10:25	» » на дв. голов.		2:36	10:40 до Іцкан (Ясс, Галацу), Сучави		
	10:30	з Лавочного (Пешту) Хирова		10:50	до Кракова (Відня, Варшави), Сянока		
	12:10	зі Сколього, Калуша		11:10	до Підволочиск, Бродів дв. головний		
	3:05	з Підволочиск на дворець Підзамче		11:32	» » дв. Підзамче		
	3:30	» » на дворець головний		4:10	до Кракова (Відня, Берліна)		
2:16	6:00	з Кракова (Відня), Самбора, Сянока		5:50	до Брухович від 7. мая до 10. вересня		

ЗАМІТКА: Пору нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано.

Час середно-європейскій визнить ся від часу львівского о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейского = 12 год. 36 мин. часу львівского. — Бюро інформаційне ц. к. залізниць держ. (Львів, ул. Красіцьких ч. 5) уділяє пояснень в справах залізничних, продає білети всякого рода і розклади їзди.

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕРЪ“

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, припоручене Всч. Духовенству і всім вірним Преосв. Митроп. і Преосв. Еп. Ординариатам всіх трех епархій, обезпечає будинки, урядженє домашнє, скот, господарскі знаряди, абїже в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шнід огневих.

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1898 вносить:

Фонд резервовий	96.775 зр. 05 кр.	} 206.880 зр. 57 кр.
Резерва премій	64.263 „ 12 „	
Фонд основний	45.000 „ — „	
Резерва спеціальна	842 „ 40 „	

Тарифи „Дністра“ дуже умірквані, услїва обезпечень користні, а шкоди ліквідують ся безпроволчно. До кінця 1898 року вносили виплачені шкоди 527.790 зр. 67 кр. Полїси „Дністра“ приймає Банк краєвий при позичках гіпотечних.

На житє можна обезпечитись через „Дністеръ“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає найкористнійші услїва, представляє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає полїси і квїти в рускім язичі.

Товариство взаїмного кредиту „Дністеръ“, стоваришенє з обмеженою порукою, уділяє позички за оплатою 5½% і 1% додатку на кошта адміністраційні за інтабуляцією або порукою двох відповідних ручителїв, до сплати в ратах на 3 до 10 літ і приймає вкладки до опроцентованя від членів і третих осіб по 4%. Удїл членський вносить 25 зр., вишсовє 1 зр. Членом бїти і позичку дістати може тільки член обезпечений в „Дністеръ“. Інформації уділяє Дирекція листовно.

Зголошеня о уділенє агенцій в окрестностях де нема близько агентів „Дністра“, приймає ся.

Львів, ринок ч. 10. (дім „Просвїти“).

Інформації і посередництво до заключеня обезпечень житєвих в найкористнійших комбінаціях.

Комплекти для членів Тов. взаїмн. обезпеч. і взаїмн. кред. „Дністеръ“ на 5½% і 1% додатку на кошта адм.

Адміністрація
„РУСЛАНА“ глядає
АНОНСЕРА

Зголошувати ся в Адміністрації (ул. Ліндого ч. 5 партер)
між годинию 3-ою а 5-ою по полудни.

ЛЕВ ЛОПАТИНСЬКИЙ.

ДО БРАЗИЛІЇ

Драма з галицкого еміграційного руху в 4. актах.

Цїна книжки брошурованої 35 кр.

СВЕКРУХА

комедия в 3. актах з сїльского житя.

Цїна книжки брошурованої 30 кр.

БЕАТА і ГАЛЬШКА

історична трагедія в 5. актах — з другої половини XVI. віку.

Цїна книжки брошурованої 40 кр.

Конкурс на мужа

шутка в 5. актах з міского побуту.

Цїна книжки брошурованої 35 кр.

ЯБЛОЧНИКАР

комедия в 1. актї опрацьована після німецкого.

Цїна книжки брошурованої 15 кр.

Сольо-терно

оповіданє з льотерийних пригод.

Цїна книжки 15 кр.

На почтову пересилку 5 кр.

У Львові набути можна в Ставропигійській книгарні.

Галицкий Банк кредитовий

почавши від 1 лютого 1890 видає

4% АСИГНАТИ КАСОВІ
з 30-дневним виповідженєм.

3% АСИГНАТИ КАСОВІ
з 8-дневним виповідженєм.

а всі инші находячі ся в обїгу 4½% Асигнати касові з 90-дневним виповідженєм будуть опроцентовані почавши від дня 1 мая 1890 по 4% з 30-днев. речинцем виповідженя.

Львів, дня 31 січня 1890.

Дирекція.